

Rimaskóli

2017 – 2018

Heildaráætlun

um stuðning við nemendur með fötlun eða sérþafir,
hegðunarörðugleika, tilfinninga- og félagsvanda.

Efnisyfirlit

Formáli.....	3
Hlutverk og ábyrgð verkefnastjóra sérkennslu	4
Hlutverk og ábyrgð umsjónarkennara gagnvart nemendum með fötlun eða sérþarfir.....	4
Hlutverk og ábyrgð sérkennara, þroskaþjálfara og annarra fagaðila sem kunna að starfa í skólanum	5
Hlutverk og ábyrgð annars starfsfólks varðandi nemendur með sérþarfir	5
Einstaklingsnámskrár, námsefni, leiðir í námi og aðlögun náms að nemendum	5
Námsstuðningur inn í bekk.....	6
Stuðningur til virkni og þátttöku í samvinnu og hópastarfi.....	7
Námsver og stuðningur	7
Ráðgjöf.....	8
Teymi og samstarf	9
Sérhæfð þjónusta við fatlaða nemendur og nemendur með sérþarfir	9
Lausnarteymi	10
Fardeild.....	10

Formáli

Grunnskóli er vinnustaður nemenda. Allir nemendur grunnskóla eiga rétt á kennslu við sitt hæfi í hvetjandi námsumhverfi í viðeigandi húsnæði sem tekur mið af þörfum þeirra og almennri vellíðan. Grunnskóli skal í hvívetna haga störfum sínum þannig að nemendur finni til öryggis og njóti hæfileika sinna. Nemendur eiga rétt á því að njóta barnsku sinnar í öllu starfi á vegum skólans og koma sjónarmiðum sínum á framfæri varðandi námsumhverfi, námstilhögun, fyrirkomulag skólastarfs og aðrar ákvarðanir sem snerta þá. Taka skal tillit til sjónarmiða þeirra eins og unnt er.

Rimaskóli starfar í anda skóla án aðgreiningar og leitast við af fremsta megni að fara eftir stefnu Skóla- og frístundaráðs Reykjavíkurborgar við vinnu með öllum nemendum. Skóli án aðgreiningar byggir á viðurkenningu og þátttöku allra nemenda og er ferli í sífelldri þróun, allt skólasterfið er heildstætt og samþætt og stuðningur er veittur eftir þörfum hvers og eins.

Foreldrar nemenda með fötlun innrita sjálf barn sitt í skólann. Þá fer af stað móttökuferli sem hefst á viðtali þar sem verkefnastjóri sérkennslu, sérkennari/þroskajálfi, umsjónarkennari, foreldrar og í sumum tilfellum nemandinn sjálfur, hittast. Í þessu viðtali er farið yfir það hvar nemandinn er staddur í námi, hvernig félagsleg staða hans er, áhugamál og annað sem nýtist kennara til að átta sig á sérþörfum hans. Í viðtalinu myndast fyrstu drög af einstaklingsnámskrá nemandans en hún er unnin í samvinnu við foreldra. Farið yfir stuðningsþörf og þegar endanleg ákvörðun er tekin um stuðning fyrir nemandann er tekið mið af tillögum foreldra, fagfólks og þeirri stuðningsþjónustu sem skólinn hefur yfir að ráða. Farið er í almenn atriði svo sem skólareglur, skyldur og réttindi nemenda, foreldra og skólans, stundaskrá, Mentor kerfið, tilhögun nestis, upplýsingar um mötuneyti og þau skólagögn sem nemandi þarf að hafa. Í lok þessa viðtals er skipað þjónustuteymi og teymisstjóri þess ásamt að finna heppilegan fundartíma fyrir fyrsta teymisfundinn. Geta má þess að í sumum tilfellum koma aðilar frá þjónustumiðstöð í viðtalið eða aðrir sem erindi eiga, hvort sem það eru aðilar úr skólakerfinu eða aðrir til stuðnings foreldum, s.s. foreldraráðgjafar.

Hlutverk og ábyrgð verkefnastjóra sérkennslu

Við Rimaskóla starfar verkefnastjóri sérkennslu í 100% starfi. Hans hlutverk er margþætt en hann t.d. sér um úrvinnslu skimunarprófa sem lögð eru reglulega fyrir alla nemendur skólans. Eftir þá úrvinnslu heldur hann fund með kennurum, fer yfir stöðu nemenda og leiðbeinir um frekari aðgerðir. Öll trúnaðargögn eru í vörslu verkefnastjóra sem sér um meðferð þeirra og geymslu. Verkefnastjóri sér um að boða og sitja teymisfundi með foreldrum, starfsfólki skólans ásamt öðrum fagaðilum þegar þurfa þykir. Hann sér um skráningar fundargerða og eftirfylgni eftir slíka fundi. Verkefnastjóri sér um að taka LOGOS lestrargreiningar og Talnalykilsgreiningar, vinna úr þeim og skila niðurstöðum til foreldra og kennara viðkomandi nemenda. Fjögur námsver eru í Rimaskóla og eru þrjú þeirra aldursskipt eftir stígum. Það fjórða er fyrir nemendur með hegðunarbætur og aðra erfiðleika sem þurfa skammtímaúrlausnir og hefur verkefnastjóri, ásamt því starfsfólki sem í verunum vinnur sem og aðstoðarskólastjóra, skipulagt starfssemi þar og lagt til hvaða einstaklingar eigi forgang inn í verin. Hann stýrir einnig lestrarteymi skólans en það er þróunarvinna sem fór af stað skólaárið 2015 – 2016. Einnig er hann leiðtogi Byrjendalæsis en það er sú lestraraðferð sem m.a. er unnið eftir í Rimaskóla. Verkefnastjóri stýrir Nemendaverndarráði skólans, sér um að boða til funda, halda fundargerð og sjá um eftirfylgni. Umsjónarkennurum, öðru starfsfólki skólans og foreldrum er ávallt velkominn að leita ráða og aðstoðar hjá verkefnastjóra.

Hlutverk og ábyrgð umsjónarkennara gagnvart nemendum með fötlun eða sérþarfir

Þegar nemandi með fötlun innritast í bekk, hittir umsjónarkennari nemandann og foreldra hans. Rætt er um áherslur, hvernig gekk áður og lögð eru drög að einstaklingsnámskrá. Umsjónarkennari fullvinnur síðan námskrá nemandans og sendir hana til foreldra. Námskráin er rædd á næsta teymisfundi og foreldrum gert kleyft að koma með athugasemdir og tillögur. Umsjónarkennari sér um að koma nauðsynlegum upplýsingum um nemandann til allra þeirra sem að einhverju leyti koma að honum, hvort sem það eru aðrir kennarar eða starfsfólk. Þær upplýsingar eru þó alltaf takmarkaðar og miðaðar við þá þjónustu sem hver og einn veitir nemandanum. Umsjónarkennari er ætíð lykilpersóna gagnvart nemanda sínum og er sá aðili sem veitir honum stuðning og aðhald sem þurfa þykir og hugar hann að andlegri og líkamlegri velferð nemanda síns. Umsjónarkennari situr í þjónustuteymi nemandans og sér um önnur samskipti við foreldra. Hann hefur heildarsýn yfir nám og skólaveru nemandans og ber ábyrgð á að einstaklingsnámskrá hans sé virk.

Hlutverk og ábyrgð sérkennara, þroskaþjálfara og annarra fagaðila sem kunna að starfa í skólanum

Sérkennarar og þroskaþjálfar skólans starfa við námsverin. Auk þess koma þeir að kennslu í öllum árgöngum í hópamiðuðu skipulagi skólastarfsins. Sérkennarar koma einnig að heildarskipulagi sérkennslu í skólanum í samvinnu við verkefnastjóra sérkennslu, auk þess sem þeir aðstoða við gerð einstaklingsnámskráa og áætlana fyrir nemendur sem á þurfa að halda. Þroskaþjálfar taka að sér kennslu í félagsfærni auk þess sem þeir sinna nemendum með sérstakar fatlanir. Sérkennarar og þroskaþjálfar vinna náið með umsjónarkennurum sinna skjólstæðinga og foreldrum þeirra til að ná sem bestum árangri nemandans. Nánari lýsing á störfum þeirra er seinna í áætluninni.

Hlutverk og ábyrgð annars starfsfólks varðandi nemendur með sérþarfir

Stuðningsfulltrúi er kennara til aðstoðar við að sinna nemendum sem þurfa sérstaka aðstoð. Starfið miðar fyrst og fremst að því að auka færni og sjálfstæði nemenda, félagslega, námslega og í daglegum athöfnum. Starfið hefur það að markmiði að draga smám saman úr þörf nemenda á stuðningi í þeim tilvikum þar sem það er hægt. Skólaliðar koma einnig að starfi með nemendum á mismunandi svæðum í samstarfi við kennara og stjórnendur. Ávallt er velferð nemandans höfð í fyrirumi við skipulagningu vinnu stuðningsfulltrúa og skólaliða en þar sem einstaklingsmiðun er höfð að leiðarljósi, eru áherslur starfslýsinga þeirra mjög mismunandi.

Einstaklingsnámskrár, námsefni, leiðir í námi og aðlögun náms að nemendum

Nemandi sem víkur að einhverju leyti frá hæfniviðmiðum árgangs fær einstaklingsnámskrá, þó aðeins í þeim fögum þar sem þurfa þykir. Umsjónarkennari ber ábyrgð á vinnslu námskrárinnar og sér til þess að aðrir kennarar setji inn einstaklingsmiðuð hæfniviðmið fyrir sitt fag. Námskráin er unnin í samvinnu við foreldra og á að leggja fyrir foreldra fullunna námskrá í fyrsta foreldraviðtali skólaársins sem er í byrjun október. Lögð er áhersla á að endurskoða námskrána að minnsta kosti tvisvar á önn og miða á yfirferð við skráða foreldra- eða teymisfundi.

Einstaklingsnámskrá tekur til námslegra og/eða félagslegra þátta, til hluta eða allra þátta skólaveru nemandans. Námsáherslur, námsefni og kennsluaðferðir eru aðlagðar þörfum nemandans og í tengslum við líf hans. Námsmarkmið eru skýr og skilgreind. Í námskránni kemur fram hvernig nemandanum er mætt í skóla án aðgreiningar og þar skulu koma fram þær upplýsingar sem gagnlegar eru varðandi nám, skólagöngu og virka þátttöku hans. Í einstaka námsgreinum getur áherslan verið á félagslega færni en í öðrum geta markmið nemandans haft beina skörun við

markmið bekkjar- og/eða skólanámskrár. Eftirfarandi þættir eru hafðir í huga við einstaklingsnámskrágerð:

- Heildaraðstæður nemandans.
- Mat á styrkleikum nemandans og mikilvægustu áskorunum.
- Teymi og/eða samstarf um nemandann við aðila innan og utan skólans, hverjir, hvernig.
- Nám og námsaðstæður:
- Hindranir í námsumhverfi, hvernig draga má úr áhrifum þeirra eða ryðja þeim úr vegi.
- Tenging við bekkjar- og aðalnámskrá.
- Námsmarkmið og leiðir.
- Námslegur stuðningur, í hverju felst hann.
- Námsgögn og námsumhverfi.
- Námsmat og mat á framvindu.
- Félagsstaða og félagslegt umhverfi:
- Hindranir í félagslegu umhverfi, hvernig draga má úr áhrifum þeirra eða ryðja þeim úr vegi.
- Félagsleg markmið og leiðir.
- Námsgögn
- Félagslegur stuðningur, í hverju felst hann.
- Mat á framvindu.
- Endurmat og ábyrgðaraðilar.

Námsstuðningur inn í bekk

Við skólann eru starfandi sjö stuðningsfulltrúar í 50 – 75% starfi. Leitast er við að hafa að minnsta kosti einn stuðningsfulltrúa á hverju stigi fyrir sig en umsjónarkennarar námsvera útbúa stundaskrár þeirra með tilliti til nemenda með sérþarfir og fatlanir. Aðrir stuðningsfulltrúar sinna ákveðnum einstaklingum sem vegna sérstöðu sinnar þurfa aðstoð að hluta til eða að öllu leyti. Einnig er opið kerfi á yngsta stigi og fá allir kennarar árgangs 100% kennsluskyldu eða 26 kennlustundir á viku. Þá aðstoða þeir kennarar sem eru í kennslueyðu aðra hópa árgangsins eða nýta þær til sérkennslu ákveðinna nemenda eða nemendahópa. Náms- og starfsráðgjafi kemur inn í bekkinn með ýmis konar fræðslu en sú fræðsla miðast við þarfir hópsins. Það er t.d. í formi bekkjarfunda, kennslu í námstækni, námskeið í samskiptafærni og fleira. Skólahjúkrunarfræðingur sinnir einnig fræðslu á sínu sviði en vinnur sérstaklega með nemendur með fötlun ef þess þarf. Hann er einnig boðinn og búinn til að taka á móti nemendum í viðtöl þegar þess þarf.

Stuðningur til virkni og þátttöku í samvinnu og hópastarfi

Náms- og starfsráðgjafi skólans býður upp á félagsfærminámskeið á eldri stigum þar sem sérstaklega er unnið með erfið samskipti stúlkna og er það sniðið eftir þeim aðstæðum sem eru hverju sinni.

Stuðningsfulltrúar eru til aðstoðar í bekkjum við að virkja og efla nemendur í samvinnu og hópastarfi þar sem þess er þörf en eins og áður er umsjónarkennari er ávallt ábyrgðaraðili nemandans.

Námsver og stuðningur

Í námsverum skólans starfa þroskaþjálfari, þrír kennarar og einn sérkennari. Markmið námsveranna er að aðstoða þá nemendur sem eiga erfitt með nám. Þá er átt við einstaka fag, allt nám eða félagsfærni en einstaklingsmiðun er höfð að leiðarljósi við skipulagningu skólaársins. Má t.d. nefna þegar nemandi þarfnast þjálfunar í félagsfærni, er kennslan að öllu leyti miðuð út frá hans þörfum. Starfslýsingar starfsmanna námsvera eru þar af leiðandi ekki sett fram í smáatriðum, heldur er það vilji starfsmanna að geta nýtt hugmyndir sínar, bæði nýjar og gamlar, til að móta námskrá sem hentar einsklingnum.

Námsver yngsta stigs

Þroskaþjálfari hefur umsjón með námsveri yngsta stigs og vinnur hann að skólafærni 1. bekkjar, sinnir kennslu og félagsfærni nemenda með vanda á þeim sviðum og er kennurum til aðstoðar og ráðgjafar vegna nemenda með sérþarfir og vinnu einstaklingsnámskráa þeirra. Þeir nemendur sem eru með fötlunargreiningar eða aðrar greiningar, ganga fyrir í námsver en reynt er eftir fremsta megni að sinna öllum nemendum sem þurfa sérstaka aðstoð.

Námsver miðstigs

Sérkennari hefur umsjón með námsveri miðstigs. Hann skipuleggur vinnu sína með nemendur með sérþarfir í huga og er kennurum innan handar hvað varðar nemendur með fötlun og aðrar sérþarfir. Hann er einnig í lestrarteymi skólans og sinnir öllum lestrarprófum á miðstigi og fylgist með framvindu lestrar og lesskilnings. Þeim nemendum sem uppfylla ekki lágmarksviðmið í lestri er boðið að taka þátt í sérstöku lestrar- eða lesskilningsnámskeiði í samvinnu við foreldra. Sérkennarinn er einnig öðrum kennurum stigsins innan handar hvað varðar námsefni, kennsluhætti, vinnu við einstaklingsnámskrá og fleira.

Námsver unglinga

Kennari hefur umsjón með námsveri unglingsstigs. Vinna í því námsveri er einnig skipulögð utan um nemendur með sérþarfir. Á unglingsstigi er einnig starfandi kennari lestrarteymis sem sér um að lestrarprófa alla nemendur unglingsstigs. Hann fylgist með framvindu lestrar hjá nemendum og er

með lestrarnámskeið fyrir þá sem ekki uppfylla lágmarksviðmið í lestri en þar er einnig gert ráð fyrir góðri samvinnu heimilis og skóla.

Agaver

Kennari hefur umsjón með fjórða námsverinu sem er fyrir nemendur með mikla hegðunarerfiðleika eða að einhverjum ástæðum eiga erfitt uppdráttar í almennri bekkjarkennslu. Hann aðlagar kennslu og námsefni að sínum nemendum en það getur verið mjög breytilegt frá degi til dags. Hans hlutverk er einnig að aðlaga nemendur aftur inn í sína bekki og styrkja þá til þátttöku í námi í almennum bekk.

Einstaklingskennsla er ekki innan sérstaks ramma en kennarar og þroskaþjálfar námsvera sinna þeirri kennslu þegar þess þarf. Þá er sett upp einstaklingsnámskrá fyrir nemandann, hvort sem það er fyrir bóklegt fag eða félagsfærni.

Þess má geta að þegar nemendur stunda vinnu sína að mestu leyti í námsveri, er umsjónarkennari samt sem áður ábyrgðaraðili nemandans og er hann í samstarfi við kennara námsvers.

Ráðgjöf

Ráðgjöf við skólann er fjölbreytt. Fyrst má nefna náms- og starfsráðgjafa sem starfandi er við skólann. Nemendur hafa notið góðs af því að leita til hans með ýmis vandamál sem þeir þurfa aðstoð með, hvort sem það er varðandi nám í framhaldsskólum eða spjall þeim til styrkingar. Einnig er nemendum beint sérstaklega til hans í samráði við foreldra, þegar um mætingarvanda er að ræða eða tilfinningalega vanlíðan svo sem kvíða.

Þrír þroskaþjálfar starfa við skólann. Þeir hafa allir sérstakt hlutverk við skólann en þeirra faglega þekking á börnum með fatlanir er ómetanleg og eru þeir í góðu samstarfi við kennara skólans og veita þeim faglega ráðgjöf.

Skólahjúkrunarfræðingur er við skólann í hlutastarfi og felst hans starf í t.d. bólusetningum, eftirliti, kennslu og aðstoð ef óhapp verður. Hann situr í nemendaverndarráði skólans og veitir þar ráðgjöf vegna einstaka nemenda. Einnig veitir hann öllum starfsmönnum og nemendum skólans ráðgjöf ef þurfa þykir sem og foreldrum sem til hans leita.

Tveir sérkennarar eru við skólann en annar þeirra hefur umsjón með námsveri á miðstigi en hinn starfar sem verkefnastjóri sérkennslu. Þeir veita kennurum, nemendum og foreldum ráðgjöf þegar þess er óskað. Einnig eru þeir báðir í lestrarteymi skólans og eru kennurum innan handar með ráðgjöf hvað varðar lestur sem og foreldum til að setja af stað lestrarferli á heimili og aðstoða við efnisval og aðferðir.

Deildastjóri Rimaskóla, sem er þroskaþjálfari og kennari, sinnir einnig ráðgjöf og fræðslu til kennara og annarra starfsmanna skólans, varðandi nemendur með sérþarfir og/eða fatlanir.

Teymi og samstarf

Þjónustuteymi er alltaf skipað þegar nemandi með fötlun innritast í skólann. Mismunandi er hvaða fagaðilar eru í teyminu en grunnur teymisins eru ávallt foreldrar og umsjónarkennari. Verkefnastjóri sérkennslu situr einnig fundi, sér um fundarritun og eftirfylgni ásamt því að boða til fundar. Síðan fer það eftir fötlun nemanda hvaða fagaðilar eiga sæti í þjónustuteyminu. Það geta verið sérfræðingar frá þjónustumiðstöð hverfisins s.s. sálfræðingar, félagsráðgjafar, talmeinafræðingar eða aðrir þjónustuaðilar. Einnig eru aðilar frá Greiningar- & ráðgjafarstöð ríkisins, Barna- og unglíngageðdeild Landspítalans eða sjálfstæðir fagaðilar, boðaðir á fundi ef þurfa þykir. Tíðni funda þjónustuteyma er mjög mismunandi og fer algerlega eftir aðstæðum hvers og eins. Lágmark er einn fundur á önn. Getu má þess að fullur trúnaður gildir innan þjónustuteymis. Tilgangur teymis er að skilgreina markmið og leiðir í þjónustu, kennslu og þjálfun. Einnig að meta árangur og endurskoða aðferðir í samræmi við það, skiptast á upplýsingum, hvað gengur vel, hvað gengur illa og finna lausnir á þeim atriðum sem betur mættu fara. Allir þeir sem eru í þjónustuteymi nemanda bera ábyrgð á að nýta sér stuðning teymisins og fara eftir því sem þar er rætt, hvort sem það er starfsmaður skóla, foreldri eða fagaðili frá öðrum þjónustuaðilum.

Þjónustuteymi nemenda eru í einstökum tilfellum staðsett á öðrum stað en hér innan skólans og hefur skólinn þá sent fulltrúa skólans á teymisfundum sem þar eru boðaðir. Þetta á sérstaklega við um Barnavernd Reykjavíkur og Barna- og unglíngageðdeild Landspítalans.

Við skólann er starfandi lestrarteymi sem var stofnað haustið 2015. Þrjú aðilar eru í teyminu og eru það verkefnastjóri sérkennslu, sérkennari á miðstigi og kennari á unglíngastigi. Teymið sér um öll lestrarpróf nemenda skólans ásamt því að vinna sérstaklega með þeim nemendum sem hafna undir gefnum viðmiðum í lestri. Teymið sækir sér reglulega endurmenntun á þessu sviði og er í stöðugri þróun.

Sérhæfð þjónusta við fatlaða nemendur og nemendur með sérþarfir

Við Rimaskóla er blindur nemandi sem þarf sérhæfða þjónustu en. Þroskaþjálfari fylgir honum í nánast alla tíma en hlutverk hans meðal annars er að styrkja hann í umferli, félagsfærni og almennu námi. Þroskaþjálfari sér um tölvubúnað hans og pantar fyrir hann bækur á blindralettri. Nemandinn á sér kennslustofu þar sem hann hefur athvarf í vinnu sem þarfnast hlustunar, næðis og einbeitingar en annars er hann inn í bekk með sínum bekkjarfélögum. Þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda sjónskerta og daufblinda hefur að mestu leyti séð um að útvega tölvubúnað en þangað sækja kennarar einnig ráðgjöf en ráðgjafi frá miðstöðinni sækir teymisfundum vegna nemandans.

Lausnar-teymi

Á þessari önn er áætlað að stofna lausnar-teymi við skólann. Aðstoðarskólastjóri, deildarstjóri, verkefnastjóri sérkennslu og kennslu- og sérkennsluráðgjafi frá þjónustumiðstöðinni Miðgarði koma að skipulagningunni. Enn er skipulagningin á frumstigi en áætlað er að teymið hefji störf í byrjun vorannar 2018. Lausnar-teyminu er ætlað að koma að erfiðum málum s.s. nemendavanda, samskiptavanda milli foreldra og kennara og jafnvel samskiptarerfiðleikum á milli starfsfólks skólans. Ákveðnir verkferlar verða útbúnir sem og starfslýsing teymisins.

Fardeild

Fardeild er sérhæft úrræði sem þjónar grunnskólunum í borgarhluta 4 (Grafarvogi og Kjalarnesi). Ráðgjafar í Fardeild veita ráðgjöf og vinna með nemendur í náms- og hegðunarerfiðleikum sem og nemendur með atferlisvanda og/eða geðraskanir. Ráðgjafar deildarinnar vinna með nemandann í skólaumhverfi hans og með samþykki foreldra/ forráðamanna ásamt því að vera í nánú samstarfi við aðra fagaðila viðkomandi skóla. Vinna með hvern nemanda getur varað í mislangan tíma eftir aðstæðum. Að lokinni vinnu í heimaskóla nemandans tekur við eftirfylgni og ráðgjöf um hvernig best verði stuðlað að áframhaldandi framförum eða viðhaldið þeim árangri sem hefur áunnist. Í einstaka tilfellum mæla ráðgjafar Fardeildar með annars konar úrræðum sem gætu reynst áhrifaríkari ef staða nemanda er á þann veg að heimaskóli hefur ekki tök á að sinna þörfum hans.